

Polne razlike u osobinama ličnosti HEXACO modela

Ivana Strizović, Aleksandar Mratinković i Duška Dostanić
Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

U ovom radu prikazano je istraživanje usmereno na ispitivanje polnih razlika na osobinama ličnosti modela HEXACO. U skladu sa prethodnim istraživanjima, polazna pretpostavka sprovedenog istraživanja bila je da će značajne polne razlike postojati u Emocionalnosti, koja sa dimenzijom Neuroticizam Petofaktorskog modela deli najviše sličnosti. Pri tom, očekuje se da će više skorove na Emocionalnosti ostvarivati pripadnice ženskog pola. Uzorak je sačinjavalo 906 ispitanika, starosti od 20 do 70 godina, od kojih je 60% ispitanika bilo muškog pola. Primenjeni instrument bio je inventar ličnosti HEXACO-PI-R od 100 ajtema, koji se sastoji od šest skala: Emocionalnost, Poštenje, Ekstraverzija Saradljivost, Savesnost i Otvorenost prema iskustvu. Svaka od ovih skala sadrži po četiri supskale, i pored ovih 24 supskala, inventar sadrži i posebnu skalu Altruizma. Polne razlike u osobinama ličnosti ispitivane su kanoničkom diskriminativnom analizom. Rezultati kanoničke diskriminativne analize pokazali su da se izdvaja značajna diskriminativna funkcija ($\chi^2 = 231.36$, $R = .58$, $p < .01$). Strukturu ove funkcije čine sve supskale Emocionalnosti, odnosno Sentimentalnost, Strašljivost, Zavisnost i Anskioznost, pri čemu Sentimentalnost i Strašljivost imaju viša opterećenja na izolovanoj funkciji. Pored ovih supskala, značajna opterećenja u pozitivnom smeru ima supskala Pravičnost, kao deo skale Poštenje, i supskala Radoznalost, kao deo skale Otvorenost prema iskustvu, u negativnom smeru. Izolovanom funkcijom je opisana bojažljiva i osetljiva struktura ličnosti s izraženijom tendencijom izbegavanja bilo kakvih prevara ili korupcije, najverovantije iz straha od kazne, i suženim interesovanjima za prirodne i društvene nauke. Ostale supskale ne ostvaruju značajna opterećenja na izolovanoj kanoničkoj funkciji. Više skorove na izolovanoj funkciji ostvaruju pripadnice ženskog pola, u odnosu na muški pol. Dobijeni rezultati su u skladu sa ranijim istraživanjima i pokazuju da pripadnice ženskog pola imaju tendenciju da češće i intenzivnije doživljavaju negativne emocije poput straha i tuge, i da se češće uznemire u stresnoj situaciji. Takođe, pripadnice ženskog pola više empatične i sentimentalno vezane za druge ljude, pa im više treba podrška od drugih. Naizgled neočekivano, ženski pol ima niže skorove na radoznalosti. Imajući u vidu da se sadržaj stavki ove supskale odnosi prvenstveno na interesovanja za politiku, istoriju, tehnologiju, dobijene razlike se mogu objasniti različitim preferencijama u interesovanjima u zavisnosti od pola.

Ključne reči: polne razlike, HEXACO-PI-R, diskriminativna analiza

Kratak test za merenje empatije

Emilija Kostić, Milan Jovanović, Nataša Mladenović,
Aleksandar Marinković, Milica Mitić i Olivera Dimković
Filozofski fakultet, Univerzitet u Nišu

Empatiju čine procesi neposrednog uživanja u emocionalna stanja, mišljenja i ponašanja drugih ljudi. Empatija predstavlja neposredno saznanje osećanja,